

Jezus en de duivel

door Drs. G.A. van Veelen

Er wordt over het onderwerp “geestelijke strijd” veel geschreven en gesproken zonder dat het iedereen nu duidelijk is waarom het gaat. Nu geestelijke strijd is daar, waar gelovigen op allerlei terreinen van hun leven, met de listen en het leger van de duivel worden geconfronteerd. We ontmoeten die listen onder andere in de strijd om onze persoonlijke heiliging. We ontmoeten dat leger in de omgang met boosaardig geïnspireerde medemensen, die ons belasteren en vervolgen, in de ontmoeting met gebonden mensen en in omstandigheden waarin we worden bedreigd en overvallen door rampspoed of lichamelijke en psychische aandoeningen.

Omdat ik wil voorkomen, dat we direct wegzinken in discussies over de vraag, wanneer we in ons leven te maken hebben met boze machten (en dus met geestelijke strijd) en wanneer bepaalde situaties een natuurlijke of logische verklaring hebben, neem ik als uitgangspunt van deze studie het leven van Jezus zelf. Wanneer Hij een bepaalde situatie toeschrijft aan de activiteit van de duivel en zijn ondergeschikten, dan moeten we dat als ultieme waarheid aannemen.

Jezus en de duivel

De eerste keer, dat Jezus met de duivel werd geconfronteerd, betrof het de overval van Herodes' soldaten op de stad Bethlehem en de moord op alle jongetjes tot een leeftijd van twee jaar. Het boek openbaring vertelt in symbolische taal (Openb.12:4) *En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, om zodra zij haar kind geboord had, dit te verslinden, en zij baarde een zoon, een mannelijk wezen, dat alle heidenen zal hoeden met een ijzeren staf.* Doordat kort daarvoor Jozef, de “vader” van Jezus in een droom door de Heilige Geest werd gewaarschuwd om midden in de nacht nog te vluchten, ontkwam het kind Jezus aan dit bloedbad. Het gezinnetje van Josef, Maria en Jezus bracht een aantal jaren door in

ballingschap, in Egypte, totdat Herodes was overleden.

Veel aanslagen van de duivel mislukken, doordat God door de Heilige Geest zijn kinderen waarschuwt. Maar dat doet niets af aan het geweld, waartoe de satan boosaardige mensen aanzet. In dit geval kwamen wel veel onschuldige kinderen om het leven; niet omdat God dat wilde of toeliet, maar omdat hun ouders geen open oor hadden om Gods stem te verstaan. Duidelijk is, dat de duivel er alles op zet om Gods heilsplan tegen te werken en dat hij daar vaak mensen voor gebruikt. Er zijn op dit moment veel landen aan te wijzen, waar boosaardig geïnspireerde overheden de verkondiging van het Evangelie in de kiem proberen te smoren en waar gelovigen wreed worden vervolgd, soms zelfs vermoord.

De duivel in de verzoeking

Deze eerste confrontatie tussen Jezus en het rijk der duisternis, werd door de kleine Jezus niet bewust meegemaakt. Daarom gaan we snel verder naar de eerst beschreven grote confrontatie tussen Jezus en de duivel, toen Jezus kort na zijn doop en vervulling met de Heilige Geest in de woestijn werd verzocht. We zouden deze verzoeken op allerlei manieren kunnen benaderen en ook diep kunnen ingaan op de theologische betekenis van iedere verzoeking. Ik laat het bij de terreinen, waarop Jezus verzocht werd. De duivel verzoekt Jezus allereerst op het terrein van de lichamelijke behoeften (*zeg, dat deze stenen broden worden*). Het gaat bij de verzoeking natuurlijk niet alleen om voedsel maar ook om andere “lichamelijke” zaken als seksualiteit en comfort. Vervolgens probeert hij Jezus te verleiden een rijk man, een wereldbeheerser, te worden. Voorwaarde is slechts, dat Hij voor hem buigt. Luk.4:5 *Toen bracht de duivel hem naar een hooggelegen plaats en liet hem in een en hetzelfde ogenblik alle koninkrijken van de wereld zien. De duivel zei tegen hem: 'Ik geef u de macht over dat alles en ook de roem die ermee gepaard gaat, want ik kan daarover beschikken en ik geef het aan wie ik wil; als u*

in aanbidding voor mij neervalt, zal dat allemaal van u zijn.' Hier beproeft hij de menselijke wens naar rijkdom en glorie. De bekoring licht hier vooral op het terrein van het zien en dan ook willen hebben.

Tenslotte probeert hij Jezus uit op het terrein van de eigen identiteit. Luk.4:9 *De duivel bracht Jezus naar Jeruzalem en zette hem op het hoogste punt van de tempel, en hij zei tegen hem: 'Als u de Zoon van God bent, spring dan naar beneden. Want er staat geschreven: "Zijn engelen zal hij opdracht geven om over u te waken." En ook: "Op hun handen zullen zij u dragen, zodat u uw voet niet zult stoten aan een steen."'* Bewijs, dat je de Zoon van God bent, door van het dak van de tempel te springen. Weet wie je bent en gedraag je ernaar! Jij bent iemand en je moet dat laten zien! Als de mensen zien, dat je door een wonder ongedeerd blijft zullen ze jou erkennen en dienen. Het gaat hier om het algemeen menselijke probleem van het gevoel van zelfwaarde. Lig die zelfwaarde in het feit, dat ik door God geliefd ben of ligt mijn zelfwaarde in mijn prestige en de manier, waarop mensen naar mij kijken, mij erkennen en mij waarderen. Het belangrijk om een vergelijking te trekken tussen de verzoeken in de woestijn en de manier, waarop de duivel, in de vorm van de slang in het paradijs, Eva verzocht. Bij de verzoeking van de eerste mens, ging het ook om het lichamelijke aspect (eten van de vrucht). Vervolgens verzoekt de duivel Eva via de ogen (*zij zag dat de vrucht schoon was*) en tenslotte verzoekt de duivel op het terrein van de identiteit (*Gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad*). De eerste mens gaf toe aan de verleiding en bracht zichzelf daarmee onder de heerschappij van de dood. Jezus weerstond en bleef zondeloos. Zo kon Hij als zondeloos offer, door Zijn kruisdood, ons het eeuwige leven teruggeven. Johannes geeft in zijn eerste brief dezelfde karakterisering van de verleiding (1 Joh.2:16 NBG): *Want al wat in de wereld is: de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven, is niet uit de Vader, maar uit de wereld.*

Ieder mens, ook de gelovige, kent in zijn leven het probleem van de verzoeking. Wanneer er in ons karakter zwakke plekken zijn (terreinen, die we niet echt aan de Heer hebben overgegeven), zal de duivel wel zorgen, dat de bijpassende verleiding op onze weg komt. Zijn we eenmaal gezwicht, dan zorgt hij ervoor, dat we het plan van God met ons leven mislopen of probeert hij ons tot slaaf van onze begeerten te maken, zodat en we in het vervolg de verleiding vaak zelf zullen opzoeken. Zo merkt een gelovige, dat de duivel probeert ons vast te binden op lichamelijke begeerten, hang naar rijkdom, bezit, macht en ten slotte dat hij ons karakter probeert vast te binden aan een bepaalde manier van zelfrealisatie, gevoel van eigenwaarde en prestige, los van God.

De duivel als heerser over deze wereld

Bij de tweede verzoeking zegt de duivel over de koninkrijken op deze aarde: Luc.4:6 : *U zal ik al deze macht geven en hun heerlijkheid, want zij is mij overgegeven, en ik geef haar wie ik wil. Indien Gij mij dan aanbidt, zal zij geheel van U zijn.* Dit is een schokkende verklaring. De duivel claimt hier de macht over de aarde, de landen en de volken. Deze macht is hem gegeven, vanaf het moment, dat de oorspronkelijke gezaghebber, de mens, zichzelf door de zonde aan hem ondergeschikt maakte. Jezus ontkent deze bewering van de duivel niet, want de duivel spreekt hier de waarheid. Sinds Jezus' kruisdood is hierin wel formeel en principieel verandering gekomen, maar de macht is hem nog niet ontnomen. Paulus noemt de duivel dan ook gewoon (2 Cor.4:4) *de god dezer eeuw/ wereld.*

Dat verklaart ook zijn macht om regeringen aan te zetten de verkondiging van het Evangelie te verhinderen en gelovigen te vervolgen.

De duivel als aanstichter tot vervolging en laster

Een van de volgende confrontaties tussen Jezus en het rijk der duisternis, is die in de vorm van vervolging. Vooral van de zijde

van de gevestigde religieuze machthebbers ondervindt Jezus veel tegenstand. Is dit slechts psychologische te verklaren? Waren zij bang voor een verlies aan invloed? Het zal zijn rol ook wel gespeeld hebben. Jezus schrijft hun gedrag toe aan duivelse inspiratie en zegt in Joh.8: 44 *Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen. Die was een mensenmoorder van den beginne en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij naar zijn aard, want hij is een leugenaar en de vader der leugen.* Daarmee zijn de religieuze overheden natuurlijk niet verontschuldigd, want zij hebben er zelf voor gekozen om tegen Jezus in de oppositie te gaan. Jezus symboliseert wat er gebeurt in de gelijkenis van de zaaier. Mark.4:3 *'Luister. Iemand ging eens naar zijn land om te zaaien. Tijdens het zaaien viel een deel van het zaad op de weg, en de vogels kwamen en aten het op.* In de volgende verzen legt Jezus uit wat daarmee wordt bedoeld. Mark.4:15 *Sommigen zijn als het zaad dat op de weg valt: het woord wordt wel gezaaid, maar wanneer ze het gehoord hebben, komt meteen Satan om het woord weg te graaien dat in hen gezaaid is.* Bij mensen die het gepredikte woord afwijzen, neemt de boze het gehoorde woord weg. Maar er gebeurt meer. De duivel plant er iets anders voor in de plaats; namelijk verharding en verblinding, die voorkomt, dat zij alsnog de waarheid onbevooroordeeld gaan onderzoeken en overwegen. Nikodemus legt dit vlijmscherp bloot, als hij de bevooroordeelde houding van zijn collega's opmerkt. Joh.7:50 *Nikodemus, die vroeger tot Hem was gekomen, een van hen, zeide tot hen: Veroordeelt onze wet dan een mens, tenzij men zich eerst van hem op de hoogte gesteld heeft en kennis genomen van wat hij doet?* De beschuldigingen aan Jezus' adres gaan zelfs zover, dat men Jezus' klaarblijkelijke onloochenbare wonderen toeschrijft aan een demonisch pact. (Matt.12:22) *Toen bracht men een bezetene tot Hem, die blind en stom was. En Hij genas hem, zodat de stomme sprak en zag. En al de scharen waren buiten*

zichzelf en zeiden: Dit is toch niet de Zoon van David? Maar de Farizeeën hoorden het en zeiden: Deze drijft de boze geesten slechts uit door Beelzebul, de overste der geesten. Ook vrienden kunnen door de duivel worden gebruikt, als hun instelling niet juist is. Van vijanden kan men verwachten, dat zij zich voor de duivel openstellen, maar Jezus ziet, hoe de boze ook in staat is onder vrienden en volgelingen te infiltreren. Niet alleen het hart van de ontevreden Judas wordt door de duivel vervuld. Ook Petrus wordt op een onbewaakt moment door de duivel gebruikt om Jezus van zijn moeilijke weg af te houden. Zo lezen we, hoe Petrus met vrome worden Jezus wil tegenhouden om de weg van het lijden te gaan, kort nadat hij als eerste heeft beleden, dat Jezus de Zoon van God is: (Matt.16: 22) *En Petrus nam Hem terzijde en begon Hem te bestraffen, zeggende: Dat verhoede God, Here, dat zal U geenszins overkomen! Doch Hij keerde Zich om en zeide tot Petrus: Ga weg, achter Mij, satan; gij zijt Mij een aanstoot, want gij zijt niet bedacht op de dingen Gods, maar op die der mensen.*

Bevrijding en genezing

De andere belangrijke confrontatie van Jezus met het rijk van de boze betreft de bevrijding van gebonden mensen en van hen die lijden onder door demonen veroorzaakte psychische en lichamelijke ziekten.

Lucas probeert zo zorgvuldig mogelijk te zijn en maakt onderscheid tussen mensen, die Jezus door handoplegging geneest en hen, bij wie Jezus boze geesten bestraft, of de ziekte bestraft, om tot genezing te komen.

De eerste confrontaties vinden heel spontaan plaats. In de synagoge waar Jezus spreekt, begint iemand te schreeuwen en roept:

Luk.4:34 *Ha, wat hebt Gij met ons te maken, Jezus van Nazaret? Zijt Gij gekomen om ons te verdelgen? Ik weet wel, wie Gij zijt: de heilige Gods. En Jezus bestrafte hem en zeide: Zwijg stil en vaar uit van hem. En de boze geest wierp hem in het midden neer en voer van hem uit zonder hem enig kwaad te doen.* Het is duidelijk dat de boze geest zeer

nerveus is geworden door de aanwezigheid van Jezus en probeert met intimiderend geschreeuw zijn lot te ontgaan. Het is duidelijk, dat Jezus bijzonder veel gezag heeft en deze boze geest zonder verdere tegenspraak of uitstel wordt uitgedreven.

Schijnbaar “normale” ziekte door een boze geest veroorzaakt

Diezelfde dag geneest Jezus de schoonmoeder van Petrus (Luk.4: 38) *Daarna stond Hij op en ging van de synagoge naar het huis van Simon. De schoonmoeder van Simon nu was bevangen door zware koorts en zij riepen zijn hulp voor haar in. En hij ging aan het hoofdeinde staan en bestrafte de koorts en deze verliet haar. Onmiddellijk stond zij op en diende hen.* De manier van genezen is opmerkelijk. Jezus zegt niet: *Wordt gezond!* (vgl. Luk.6:10 *Strek uw hand uit!*), maar: *Koorts wijk!* Jezus ziet dus achter de ziekte een bepaalde persoonlijkheid, een vijandige macht. Na de genezing van zijn schoonmoeder krijgt Petrus de gelegenheid zich te concentreren op wat Jezus aan het doen is in plaats van zich bezorgd te maken over zijn familie. De avond verloopt verder op de volgende manier: vs.40 *Toen de zon onderging, brachten allen, die zieken hadden, lijdende aan allerlei kwalen, dezen tot Hem. Hij legde ieder van hen afzonderlijk de handen op en genas hen. Van velen voeren ook boze geesten uit, roepende en zeggende: Gij zijt de Zoon van God. En Hij bestrafte hen en liet hun niet toe te spreken, omdat zij wisten, dat Hij de Christus was.* Lukas onderscheidt dus tussen “gewone zieken” en hen die door boze geesten worden gekweld. Het blijkt dat mensen die behoren tot het volk van God, door meerdere demonen kunnen worden gekweld, zoals bijvoorbeeld Maria van Magdala (Luk.8:2), *van wie zeven boze geesten uitgegaan waren.*

Boze geesten kunnen lichaamsfuncties uitschakelen

De zoon van de joodse man uit Mark.9 is er wel heel erg aan toe. De jongen is doofstom en lijdt bovendien aan ernstige toevallen. (vs. 17) *En een uit de schare antwoordde*

Hem: Meester, ik heb mijn zoon tot U gebracht, die een stomme geest heeft. En waar hij hem aangrijpt, werpt hij hem op de grond; en hij heeft het schuim op de mond, en hij knerst met zijn tanden en verstijft. En ik heb uw discipelen gezegd, dat zij hem zouden uitdrijven, en zij hebben het niet gekund. En Hij antwoordde hun en zeide: O, ongelovig geslacht, hoelang zal Ik nog bij u zijn? Hoelang zal Ik u nog verdragen? Brengt hem tot Mij. En zij brachten hem tot Hem. En toen de geest Hem zag, deed hij hem terstond stuiptrekken en, op de grond gevallen, wentelde hij zich, al schuimende. En Hij vroeg zijn vader: Hoelang is het al, dat dit hem overkomt? Hij zeide: Van zijn kindsheid af; en dikwijls heeft hij hem ook in het vuur en in het water gedreven om hem een ongeluk te doen krijgen. Maar als Gij iets kunt doen, help ons en heb medelijden met ons!

vs. 25 *En toen Jezus zag, dat de schare samenstroomde, bestrafte Hij de onreine geest en zeide tot hem: Gij, stomme en dove geest, Ik beveel u: ga van hem uit en kom niet meer in hem. En hij ging uit onder geschreeuw en hevige stuiptrekkingen. En hij werd als een dode, zodat men algemeen zeide, dat hij gestorven was.*

Het is opvallend, dat Jezus de vader een aantal vragen stelt. De jongen blijkt de kwaal al vanaf zijn geboorte te hebben en kan dus niet zelf de deur voor demonische verdrukkingen hebben opgezet. Tevens - en dit is heel kenmerkend voor boze geesten - probeert de geest de jongen om te brengen. Hij krijgt de toevallen vaak op momenten, dat hij bij het water speelt of bij het vuur zit. Als er niemand op hem had gelet zou hij allang zijn verdronken of ernstig verbrand. Het moment van ontstaan van een aandoening en de situaties waarin de kwaal het meest aan de dag treedt, geven ons vaak een aanwijzing of er sprake is van een demonische macht.

Bevrijding en gezag

De bevrijding blijkt een kwestie van gezag. De discipelen falen. Hoewel ze al eerder boze

geesten hadden uitgedreven, lukt het deze keer niet. De boze geest buigt eenvoudig niet voor hen. Hij is kennelijk van een hogere categorie. De bevrijding berust geestelijke autoriteit en dat op zijn beurt berust op geloof en op een diepe verbondenheid met de Vader. Tegen de discipelen zegt Jezus dan ook: *Dit geslacht* (deze categorie van demonen) *vaart niet uit dan door vasten en gebed*. Tegen Jezus heeft de boze geest geen kans. Toch heeft Jezus in sommige situaties meer tijd nodig om iemand volledig te bevrijden, zoals blijkt uit Lucas 11:14 *En Hij was bezig een boze geest uit te drijven en deze was stom. En het geschiedde, toen de geest uitgevaren was, dat de stomme sprak. En de scharen verwonderden zich*.

De uitdrukking “Jezus was bezig” betekent, dat het herstel niet met één machtswoord was voltooid. Hoe Jezus dan wel bezig was, wordt helaas niet vermeld.

De kwestie van gezag speelt een grote rol. In Hand.19 proberen onbekeerde (niet in Jezus gelovende) joodse geestenbezweerders een boze geest uit te drijven met behulp van de naam van Jezus. Het loopt helemaal verkeerd af: Hand.19:13 *En ook enige van de rondreizende Joodse geestenbezweerders waagden het over hen, die zulke boze geesten hadden, de naam van de Here Jezus te noemen met de woorden: Ik bezweer u bij de Jezus, die Paulus predikt. Het waren nu zeven zonen van een zekere Skevas, een Joodse overpriester, die dit deden. Maar de boze geest antwoordde en zeide tot hen: Jezus ken ik en van Paulus weet ik maar wie zijt gij? En de mens, in wie de boze geest was, sprong op hen af, overweldigde hen tezamen en bleek zoveel sterker dan zij, dat zij zonder kleren en gewond uit dat huis moesten vluchten*.

De gezagskwestie is duidelijk: Jezus heeft onbetwist gezag; ook de persoon Paulus wordt gevreesd, maar degenen, die slechts proberen de naam van Jezus te gebruiken, missen de macht om boze geesten uit te drijven.

Als Paulus in Hand.16 een bezeten meisje (met een waarzeggende geest) bevrijdt, komt er trouwens uit het rijk der duisternis wel een

reactie. Deze keer komt die via de eigenaars van het slavinnetje, dat zojuist is bevrijd. Paulus en Silas worden zonder vorm van proces opgepakt, gezeseld en in de gevangenis gestopt. Zij geven zich echter niet zomaar gewonnen. In de gevangenis prijzen zij met luide stem de Vader, ondanks hun zere ruggen. Dan wordt zichtbaar Wie werkelijk macht heeft. De aarde beeft door de kracht van God. De gevangenisbewaarder komt tot geloof en de stadsbestuurders staan beschaamd.

Lichamelijke klachten soms wel en soms niet door demonen veroorzaakt.

In Mark.7: 32 geneest Jezus een doofstomme zonder dat er kennelijk demonen in het spel waren *En zij brachten tot Hem een dove, die moeilijk sprak, en smeekten Hem deze de hand op te leggen. Hij nam hem terzijde, buiten de schare, en stak zijn vingers in zijn oren, spuwde, raakte zijn tong aan, en Hij zag op naar de hemel en zuchtte en zeide tot hem: Effata, dat is: wordt geopend! En zijn oren werden geopend en terstond werd de band zijner tong los en hij sprak goed*.

Naast doofheid en stomheid kunnen ook andere psychische en lichamelijke klachten veroorzaakt worden door demonen. Hier is onderscheid nodig!. Luc.12:11 *En zie, er was een vrouw, die reeds achttien jaren een geest van zwakheid had en verkromd was en zich in het geheel niet kon oprichten. Toen Jezus haar zag, sprak Hij haar toe en zeide tot haar: Vrouw, gij zijt verlost van uw zwakheid; en Hij legde haar de handen op, en terstond richtte zij zich op en zij verheerlijkte God. Maar de overste der synagoge, het kwalijk nemende, dat Jezus op de sabbat genas, antwoordde en zeide tot de schare: Zes dagen zijn er, waarop gewerkt moet worden, komt dan om u te laten genezen en niet op de sabbatdag. Maar de Here antwoordde hem en zeide: Huichelaars, maakt ieder van u niet op de sabbat zijn os of zijn ezel van de kribbe los en leidt hem weg om hem te laten drinken? Moest deze vrouw, die een dochter van Abraham is, welke de satan, zie, achttien jaar gebonden had, niet*

losgemaakt worden van deze band op de sabbatdag?

Medici van vandaag zouden waarschijnlijk een andere verklaring hebben voor de toestand van de vrouw en zouden de oorzaken waarschijnlijk in een rugaandoening zoeken. Jezus onderscheidt in dit geval een “geest van zwakheid”, een geest die zwakheid veroorzaakt.

Boze machten; omstandigheden en natuurverschijnselen

Boze machten gebruiken allerlei omstandigheden en zelfs natuurverschijnselen om Gods werk te houden en gelovigen, die vruchtbaar zijn, te schaden. Ik denk speciaal aan de storm, die Jezus en zijn discipelen overvalt na een zeer vermoeiende dag. Mark.4:37 *En er stak een zware stormwind op en de golven sloegen in het schip, zodat het schip reeds vol liep. Maar Hij zelf lag op het achterschip tegen het kussen te slapen. En zij maakten Hem wakker en zeiden tot Hem: Meester, trekt Gij er U niets van aan dat wij vergaan? En Hij, wakker geworden, bestrafte de wind en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en het werd volkomen stil.* Bedenk, dat de meeste van Jezus' discipelen (inclusief Hijzelf) niet konden zwemmen, omdat zij niet bij een water waren opgegroeid. Alleen zij, die aan het meer waren geboren, zoals de vissers, Petrus, Johannes, Jacobus en misschien Andreas, zullen de zwemkunst machtig zijn geweest. Het ging dus om leven of dood. De reactie van Jezus om de wind en de golven aan te spreken en te bestraffen (Matt.8:26) wijst erop, dat Jezus de veroorzakers van deze storm in het rijk der duisternis ziet. Wanneer de duivel niet de beschikking heeft over boosaardig geïnspireerde mensen, die hij kan inzetten, heeft hij nog altijd de mogelijkheid om rampspoed en de vorm van ongeluk of ziekte in te zetten. De natuurwetenschappen zullen hiervoor vaak een verklaring hebben in de zin van “een toevallige samenloop van extreme weersomstandigheden”.

Bij een andere gelegenheid, toen het minder erg stormde (de keer, dat Jezus over het

water liep) lezen we in Mark.6:51 *En Hij klom bij hen in het schip en de wind ging liggen.* In die situatie vond Jezus het kennelijk niet nodig om winden en zee te bestraffen, omdat er geen demonische maar een natuurlijke tegenwind was.

Welke reacties, welke strijdmiddelen

Naar gelang de verschillende soorten confrontaties met het rijk der duisternis, handelde Jezus ook verschillend.

Proclamatie van Gods waarheid

Zo is er het weerstand bieden tegen de verleidingen door een proclamatie van de waarheid van Gods woord. Let wel dat Jezus' gevoel van honger niet zomaar weg ging, toen Jezus proclameerde dat de mens niet alleen van brood leeft, *maar van alle woord, dat uit de mond Gods uitgaat*. Het is dan heel belangrijk om prioriteit te geven aan Gods waarheid boven het eigen gevoel.

Proclamatie met wijsheid en bereidheid tot lijden

Gedurende Jezus' aardse bediening werd Jezus voortdurend geconfronteerd met beschuldigingen, laster en zelfs moordaanslagen. We zien geen eenduidig patroon in Jezus reacties. Mensen, die hem belasteren of beschuldigen krijgen meestal een duidelijk weerwoord, waarbij Jezus zeer scherp hun hypocrisie aan het licht stelt. Hij gaat rustig door op de Sabbat mensen te genezen. Dit hoewel Jezus weet, dat Hij daarmee hun woede opwekt. Hij gaat een mondelinge confrontatie meestal niet uit de weg. En reageert met scherpe wijsheid op de strikvragen. Uiteindelijk staan zijn aanklagers beschaamd, omdat ze door de mand vallen. Wanneer er sprake is van doodsbedreiging zien we Jezus de ene keer heel koninklijk door de menigte gaan, maar andere keren heel bewust de gevaarlijke plekken vermijden. Jezus zoekt het martelaarschap niet, voordat het Paasfeest, waarop Hij zichzelf ten offer zal brengen, is aangebroken. Uiteindelijk zal de tegenstand van satan door mensen heen leiden tot Jezus kruisdood. Voor gelovigen geldt, dat wij soms slim

moeten zijn, maar aan de andere kant een directe confrontatie niet uit de weg moeten gaan. Matt.10:16 *Bedenk wel, ik zend jullie als schapen onder de wolven. Wees dus scherpzinnig als een slang, maar behoud de onschuld van een duif.* Verder zegt Jezus daarover in Luc.11:11 *Wanneer zij u brengen voor de synagogen en voor de overheden en de machthebbers, maakt u niet bezorgd, hoe of wat gij ter verdediging moet spreken. Want de Heilige Geest zal u op het eigen ogenblik leren, wat gij zeggen moet.* Soms komen gelovigen ook voor de keuze staan hun leven niet lief te hebben tot de dood.

Bediening van bevrijding

Waar Jezus werd geconfronteerd met onvrijwillig gebonden mensen was er altijd sprake van bevrijding. Het betrof in zijn geval natuurlijk over het algemeen joden, mensen die hoorden bij het volk van God. Zij en hun familieleden, waren zich er ook van bewust, dat een groot deel van de psychische problemen, die mensen hadden (mede) veroorzaakt werden door boze geesten. Ze stonden dus ook open voor een dergelijke bediening. Overigens bestond er in Israël een vrij amateuristische bevrijdingsbediening, waarbij men probeerde met de namen van engelen boze geesten te bezweren. Jezus' bediening is er echter een met gezag. Het is opmerkelijk hoe bang de boze geesten voor hem zijn, al komt het voor dat zij proberen met geschreeuw Jezus te intimideren of hun uitdrijving te rekken. Jezus waarschuwt er trouwens voor, dat de bevrijding niet klakkeloos moet worden uitgevoerd. Wanneer een gebonden iemand niet bereid is zijn leven werkelijk aan Jezus toe te vertrouwen en met de zonde te breken, komen de demonen gewoon terug en wordt de situatie zelfs ernstiger. Luk.11:24 *Zodra de onreine geest van de mens is uitgevaren, gaat hij door dorre plaatsen om rust te zoeken, en als hij die niet vindt, zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis, waar ik ben uitgevaren. En als hij komt, vindt hij het geveegd en op orde. Dan trekt hij heen en neemt zeven andere geesten*

mede, bozer dan hij zelf; en zij komen binnen en wonen daar. En het wordt met die mens in het einde erger dan in het begin.

Ook voor ons geldt, dat wij als gemeente de opdracht hebben gebonden te bevrijden. De basis daarvoor ligt in het feit, dat Jezus aan het kruis het gezag en de macht van de duivel ten diepste heeft ontkracht. De duivel ontleende zijn macht aan de zonde van de mens. De ontcrachting van de duivel ligt besloten in de vergeving van de mens op grond van het geloof in het offer, dat Jezus voor de zonden heeft gebracht. Waar gelovigen hun zonden hebben beleden en vergeving hebben ontvangen, hebben boze geesten geen heerschappij meer. Sterker nog, waar gelovigen door de Geest verbonden zijn met Jezus en de Vader, hebben zij gezag om boze geesten uit te drijven.

Er zijn tal van variaties in de ernst van gebondenheden. Sommigen uiten zich slechts in een pijntje, een gevoel van ongemakkelijkheid, weerzin tot bidden, terwijl ernstiger vormen kunnen leiden tot overvloedig gevloek, velerlei verslavingen, gewelddadig gedrag, tot en met waanzinnigheid. In de loop der tijd zijn de inzichten in de bediening van bevrijding gegroeid. Ook de oorzaken, waardoor mensen gebonden kunnen raken zijn steeds meer in kaart gebracht. De bevrijdingsbediening richt zich vooral op het onderscheiden en bevrijden van gelovigen.

Bediening van onderscheid

In Jezus bediening zagen wij, dat sommige kwalen verschillende herkomst kunnen hebben. Korte of langdurige ziekten en tegenslag kunnen hun oorsprong hebben in aanvallen vanuit het rijk der duisternis. Het karakter van het ongemak en het moment, waarop ze beginnen of verergeren kunnen ons ook helpen bij het onderscheiden van de bron. Bij sommige ziekten zal een gebed tot God niet helpen, maar moeten daadwerkelijk de ziekmakende demonen worden bestraft en verdreven, voordat genezing optreedt.

Inzicht in de omstandigheden

Uit de geschiedenissen rond het leven van Jezus blijkt, dat de duivel en zijn demonen

ook omstandigheden en allerlei rampspoed kunnen manipuleren. Zij doen dit vooral om de voortgang van het Evangelie tegen te houden of om wraak te halen voor hun verliezen. Zo zal diegene, die een vruchtbaar getuige is, of zelf in de bediening van bevrijding staat, regelmatig ontdekken, dat hij of zij wordt aangevallen. De aanvallen kunnen onze eigen gezondheid betreffen, maar ook die van onze gezinsleden of medewerkers. Ook veroorzaakt de boze schade en of diefstal van onze bezittingen. Vaak treft de boze ons op de terrein waar wij kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld als wij of onze familieleden reeds een zwakke gezondheid hebben. De aanvallen variëren in kracht van eenvoudige intimidaties, die we na even wel doorzien en waarover we kunnen glimlachen, tot levensbedreigende aanslagen, waarbij werkelijk in de positie van gezag moeten gaan staat om te overleven.

Kennis zal toenemen

De evangelisten zagen het als hun taak om de wonderwerken van Jezus te verkondigen en daarmee overtuigingskracht toe te voegen aan de heerlijke boodschap, dat Jezus de Gezondene van de Vader, de door God gezalfde Messias was. Voor hen was het minder belangrijk om te beschrijven, hoe de bediening van bevrijding in de praktijk functioneerde. Zij vermelden trots, dat Maria van Magdala van maar liefst zeven boze geesten werd bevrijd, maar vertellen niet, welke geesten dat waren, hoe die in haar leven waren binnengekomen en hoe Jezus onderscheidde, dat het er precies zeven waren, niet meer en niet minder. Het ontbreekt bijna geheel aan gegevens over mogelijke pastorale gesprekken tussen Jezus en Zijn discipelen

en ook lezen we niets over Jezus' omgang met mensen, die onder een psychisch lijden gebukt gingen.

In Luk.4:18 haalt Jezus een profetie uit het boek Jesaja aan om zijn bediening te karakteriseren: *De Geest des Heren is op Mij, daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft, om aan armen het evangelie te brengen; en Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijheid, om te verkondigen het aangename jaar des Heren.*

Die opdracht vervulde Jezus bij Zijn leven. Na zijn opstanding hebben wij de taak om hetzelfde te doen. Net als Hij hebben wij de Heilige Geest nodig om die opdracht te vervullen. En dat betreft niet een eenmalige vervulling met de Heilige Geest, maar een voortdurend communiceren door de Geest met de Vader en met de Zoon. Wij moeten leven vanuit openbaring. Als we werkelijk door openbaring worden geleid, voorkomt dit, dat we met iedere pastorale en psychologische hype worden meegevoerd en elkaar blindelings navolgen in iedere fantasievolle ontdekking rond de geestelijke wereld. Niet elkaar na-apen, maar zelf luisteren naar het spreken van Gods blijft voortdurend nodig. En gelukkig brengt de Heilige Geest dingen in onze gedachten, die we zelf niet verzonnen zouden hebben. Soms kunnen we, wat God ons toont, eenvoudig aan de Bijbel toetsen; soms is dat eigenlijk onmogelijk. Toch blijft staan, dat wij als gelovigen samen het lichaam vormen van Jezus. En Jezus wil, dat zijn lichaam op aarde op een vergelijkbare manier zal zijn toegerust en bekleed met gezag als Hijzelf was, toen Hij op aarde rondwandelde.